IQRO JURNALI / 2023
GUVOHNOMA № 060680
E-ISSN : 2181-4341

VOL–2 ISSUE–1
https://wordlyknowledge.uz/

KO‘Z KASALLIKLARI YOXUD OFTOMOTOLOGIYA

Abdurahimova Aziza

Buxoro davlat pedagogika instituti Biologiya ta’lim yo‘nalishi 1-bosqich talabasi

Ismadiyarova Madina Dilshod qizi

Buxoro davlat pedagogika instituti Kimyo yo‘nalishi 2-bosqich talabasi

Sayfiyeva Lobar Murodullayevna

Buxoro davlat pedagogika instituti Biologiya ta’lim yo’nalishi 1-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ko‘z inson va hayvonlarda asosiy retseptorlaridan biridir. Ko‘z orqali xafv-xatarni , yorug‘likni va qorung‘ulikni anglab harakatlanamiz.Ko‘z ham boshqa organlar kabi oziqlanadi nafas oladi . ushbu maqolada ko‘zning ta’sirchanligi , kasalliklari haqida fikr yuritilgan .Asosan ko‘zning normal holatini o‘rganadigan fan oftolmotologiya haqida qisqacha aniq ma’lumot berilgan .

Kalit so‘zlar: Oftolmotolog , fan , nabira , soat , kassallik , allaergiya , ko‘z parda , oftolmotologiya , yorug‘lik , retseptor ,ko‘zoynak , bemor ,jarroh ,nazorat, usul , glaukoma .

Abstract: The eye is one of the main receptors in humans and animals. Through the eyes, we perceive danger, light and darkness. The eye, like other organs, feeds and breathes. In this article, the sensitivity and diseases of the eye are discussed. Basically, ophthalmology, a science that studies the normal state of the eye, is given brief and accurate information.

Key words: Ophthalmologist, science, grandson, clock, disease, allergy, eyelid, ophthalmology, light, receptor, glasses, patient, surgeon, control, method, glaucoma.

Аннотация: Глаз является одним из основных рецепторов у человека и животных. Через глаза мы воспринимаем опасность, свет и тьму.Глаз, как и другие органы, питается и дышит. В данной статье обсуждаются чувствительность и заболевания глаз.В основном дается краткая и точная информация офтальмологии – науке, изучающей нормальное состояние глаз.

Ключевые слова: офтальмолог, наука, внук, часы, болезнь, аллергия, веко, офтальмология, свет, рецептор, очки, больной, хирург, контроль, метод, глаукома

Hech kimga sir emas, bizning ko’zlarimiz faqatgina ma’lumot olishning muhim a’zosigina bo’lib qolmay, hiss-tuyg’uni ham o’zida mujassam etadi. Faqatgina odamning ko’zidagina oqsillar bor. Maymunsimonlarning ko’zlari masalan faqat qop-qoradir. Shuning uchun ham faqat odamgina birovning ko’zlariga qarab uning niyatini bilishi mumkin. Maymunlarning nigohiga qarab esa nafaqat his-tuyg’usini, balki qayerga qarayotganini ham bilish mumkin .An’anaviy gigiena qanchalik muhim bo‘lmasin bugungi kunda ko‘zni parvarish qilish masalasi ham jamiyatning to‘la miqyosida ham kompyuterlashayotganligi sababli muhim o‘rin egallay boshladi . – Hozirgi vaqtda allergik va virusli konyunktivitlar hamda kompyuter sindromi kabi ko‘z kasalliklari ko‘paygan. Aksariyat hollarda ushbu

kasalliklarga gigiyena qoidalariga rioya qilmaslik, dori vositalarini shifokor maslahatisiz uy sharoitida qabul qilish hamda o‘z vaqtida shifokorga murojaat etmaslik oqibatida kelib chiqadi.

Jumladan, dori vositalarining noto‘g‘ri ishlatilishi allergik asoratlarga olib kelishi va kasallikni og‘irlashtirishi mumkin. Masofaviy ish ko‘payishi natijasida kompyuterda uzoq vaqt ishlash ham ko‘rish o‘tkirligiga zarar yetkazishimumkin.

Bunday holatlarning oldini olish uchun ko‘z mashqlarini muntazam qilib borish, kompyuterda ishlaganda har 20 daqiqada 20 soniyaga uzoqqa qarab ko‘zlarga dam berish lozim bo‘ladi. Aholi orasida keng tarqalgan va og‘ir asoratlarga olib keladigan ko‘z kasalliklarining oldini olish uchun, albatta, yiliga bir marta tibbiy tekshiruvdan o‘tibturishkerak.

Naslida ko‘z kasalliklari mavjud bo‘lgan insonlar esa 35 yoshdan so‘ng yiliga 2 marotaba ko‘zlarini tekshirtirib turishi talab etiladi. Shundagina kasalliklarni erta aniqlash va samarali davolash mumkin.

Misol uchun, yoshligida glaukoma kasalligi boshlanishi bilan shifoxonamizga murojaat etgan, hozirda o‘z farzand va nabiralarini ham tekshiruvga birga olib keladigan, ko‘rish o‘tkirligi yaxshi saqlangan bemorlarimiz bor. Va aksincha, ko‘rish o‘tkirligi ancha pasayganda murojaat etgan bemorlar ham bor. Ularda ko‘rish nervi qaytarib bo‘lmas o‘zgarishlarga uchragan. Afsuski, bunday og‘ir holatlar kam emas. Shu bois, ko‘rish o‘tkirligi pasayishini kutmasdan o‘z sog‘lig‘ingizga yoshlikdan e’tiborli bo‘lishingizni tavsiya qilamiz. – Ko‘z kasalliklari ichida naslga, yoshga, jinsiga bog‘liq bo‘lganlari ham, bog‘liq bo‘lmaganlari ham mavjud. Misol uchun, miopiya yoki glaukomada nasliy faktor muhim ahamiyatga ega. Infeksion ko‘z kasalliklarining esa naslga bog‘liqlik joyi yo‘q.

Ko‘z kasalliklaridan saqlanish uchun, avvalo, gigiyena qoidalariga qat’iy amal qilish hamda hozirgi axborot texnologiyalari davrida urfga aylangan smartfon, planshet hamda kompyuter vositalaridan foydalanishda me’yorga rioya etish lozim. Shuningdek, o‘z vaqtida ko‘zlarni tekshirtirib turish hamda dori vositalarini o‘z bilganicha emas, faqatgina shifokor tavsiyasi bo‘yicha foydalanish tavsiya etiladi.

Oftolmotologiy—ko‘zning normal holati va kasalliklarini o‘rganadigan fan. Klinik tibbiyotning bir bo‘limi. Ilgari ko‘rish qobiliyatining zaiflashuvini ko‘zoynaklaru oz miqdordagi muolajalar bilan davolash mumkin bo‘lgan, xolos. Bugunga kelib esa ko‘z bilan bog‘liq har qanday muammo ilg‘or texnologiyalar yordamida hal etilmoqda.Ko‘z operatsiyalar boshqa jarrohlik amaliyotlaridan tubdan farq qilsa-da, ko‘pchilik yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan asoratlardan havotirga tushadi. Bu turdagi davo usullari qay hollarda mumkin-u, qay vaziyatlarda qo‘llanilmasligi ham qiziq, aslida. Quyida ushbu masala haqida suhbatlashamiz.jarayonning kechishi Amaliyot boshlanishidan 4 soat avval taomlanish, yuz-ko‘zlarni kosmetika vositalaridan tozalash ayni muddao. Jarrohlik boshlangan paytda bemorning hotirjamligi, asabiylashmasligi ham muhim sanaladi. Operatsiyadan oldin dastlab ko‘zga bir necha xil tomchilar tomiziladi. Bular: muzlatuvchi (anastetik); infeksiyaga qarshi (antibiotik);yallig‘lanishga qarshi preparatlar. Qovoqlarni kengaytiruvchi uskuna ko‘z yumilib-ochilishining oldini olish uchun qo‘llaniladi. Fiksatsion chiroqqa qarash paytida shifokor ko‘zni mikroskop orqali nazorat qilib turadi. Amaliyot jarayonida bemor tetik, hushyor bo‘lishi shart. Chunki

uning barqaror holati amaliyot muvaffaqiyatli o‘tishini ta’minlaydi.

Oftalmologiya fanining tarixi Ibn Sinodan boshlanatsi. U yaratgan «Tib qonunlari» kitobining 3-jildi ko‘z va ko‘z kasalliklariga bag‘ishlangan. Oftalmologiya 17- asrda mustaqil fan sifatida rivojlana boshladi, ko‘z tipik muhitlarining nur singdiruvchi xossalari (dioptrikasi) haqidagi tasavvur o‘sha vaqtda vujudga keldi anomaliyalarini tushunish va ularni ko‘zoynak bilan tuzatishga shu tariqa asos solindi, ko‘zning to‘r pardasi uning yorug‘lik sezuvchi qismi ekanligi, katarakta ko‘z gavharining xira tortishidan iboratligi aniqlandi. 18-asr oxirida Oftalmologiya bilan, asosan, xirurglar shug‘ullanishdi. 19-asrning birinchi yarmida ko‘zning, asosan, tashqi kasalliklari o‘rganildi va operatsiya texnikasi ishlab chiqildi, shu asrning-ikkinchi yarmida, oftalmoskop kashf etilgach, ko‘z «tubi» — to‘r pardasi va ko‘rish nervi kasalliklari chuqurroq o‘rganila boshlandi. 19-asr oxirida bakteriologiya muvaffaqiyatlari tufayli bir qancha ko‘z kasalliklarining yuqumli ekanligi aniqlandi. 20-asrda ko‘zni tekshirishning nozik usullari taraqqiy topdi, jumladan, biomikroskopiya usullari (goniskopiya, tonografiya va boshqalar) joriy qilindi. Ko‘zoynak optikasi muvaffaqiyatlarga erishdi.

O‘zbekistonda bu sohadagi tadqiqotlarO‘rta Osiyo universitetii tibbiyot fakulteti ko’z kasalliklari kafedrasi boshlandi. Keyinchalik ular respublikadagi tibbiyot institutlarining ko‘z kasalliklari kafedralarida davom ettirildi. O‘lka kasalliklari muammolari, brutsellyoz, leyshmanioz, terlama, bezgak va boshqa umumiy kasalliklarda ko‘rish a’zosining o‘zgarishi masalalari (P. F. Arxangelskiy, S. A. Popova, T. G. Ilina, M. H. Hamidova), O‘zbe-kistonda Oftalmologiya sohasining ahvoli o‘rganildi. Ko‘rish a’zolarining ichki jara-yoni bilan bog‘liq shikastlanishining oldini olish va davolash masalalari ishlab chiqildi (T. Yo. Qosimov, M. K. Komilov, X,. K. Hojimuhamedov, Q. A. Aslanova, T. U. Umarova), miya yallig‘lanishi — optoxiazmal leptomenin-gitda ko‘zda sodir bo‘ladigan o‘zgarishlarni aniklash va yangi davo usullarini topish (H. M. Komilov),nazla (ko‘ksuv, glaucoma) oqibatida ko‘r bo‘lib qolishni barvaqt aniqlash, davolash va oldini olishga doir tadqiqotlar o‘tkazildi

Oftalmologiya fani yutuqlari amaliyotda joriy etilishi tufayli O‘zbekistonda o‘tkir epidemik konyunktivit epidemiyasi, traxoma (shilpiq) butunlay tugatildi. Ko‘z qon tomiri kasalliklari, miopiya, g‘ilaylik va boshqa kasalliklar muammolarini ilmiy asosda hal qilish ustida ilmiy ishlar olib borilmokda (H. M. Komilov, O. G. Levchenko, B. O. Zohidov, F. O. Bahriddinova, A. A. Yusupov, R. O. Muhammadiyev, A. U. Zo-kirov, A. R. Xudoyberdiyev va boshqalar), ko‘z mikroxirurgiyasi rivojlanmoqda, ko‘zning turli kasalliklarini davolash uchun mahalliy xom ashyodan tayyorlangan yangi doridarmonlar qo‘llanilmoqda (N. M. Normatova, M. S. Krsimo-va, M. H. Karimova va boshqalar). Hozirgi O‘zbekis-tondagi barcha tibbiyot institutlarida kafedralari va ularning klinikalari, shuningdek, Respublika oftolmotologiya kasalxonasida Oftalmologiya sohasida ishlari olib borilmoqda.

Ilgari ko‘rish qobiliyatining zaiflashuvini ko‘zoynaklaru oz miqdordagi muolajalar bilan davolash mumkin bo‘lgan, xolos. Bugunga kelib esa ko‘z bilan bog‘liq har qanday muammo ilg‘or texnologiyalar yordamida hal etilmoqda.Ko‘z operatsiyalar boshqa jarrohlik amaliyotlaridan tubdan farq qilsa-da, ko‘pchilik yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan asoratlardan havotirga tushadi. Bu turdagi davo usullari qay hollarda mumkin-u, qay vaziyatlarda qo‘llanilmasligi ham qiziq, aslida. Quyida ushbu masala haqida

suhbatlashamiz.jarayonning kechishi Amaliyot boshlanishidan 4 soat avval taomlanish, yuz-ko‘zlarni kosmetika vositalaridan tozalash ayni muddao. Jarrohlik boshlangan paytda bemorning hotirjamligi, asabiylashmasligi ham muhim sanaladi. Operatsiyadan oldin dastlab ko‘zga bir necha xil tomchilar tomiziladi

. Birinchi holda, ular har qanday ko'rish muammosini davolash qobiliyatiga ega bo'lgan haqiqiy shifokorlar, ikkinchi holda ular tibbiyotni o'rganmaydigan, lekin faqat ko'z muammolarini oldini olish, aniqlash va hal qilish uchun mas'ul bo'lgan mutaxassislardir.

Oftalmolog ko'plab ko'rish kasalliklarini davolashga qodir, glaukoma kabi optik asabga ta'sir qiladigan kasalliklardan retinaga ta'sir qiluvchi kasalliklarga qadar.

Keyin biz sizga mamlakatimizda eng keng tarqalgan va oftalmologlar tomonidan davolanadigan ko'z kasalliklarini ko'rsatamiz:

Glaukoma.

Sharsharalar.

Retinaning ajralishi.

Miyopi kabi genetik tabiatning vizual kasalliklari.

Yoshga bog'liq makula degeneratsiyasi.

Ushbu kasalliklarga qo'shimcha ravishda, oftalmolog ko'rish va ko'rishga ta'sir qiladigan har qanday kasallikni davolash uchun o'qitilgan. bu odamning normal hayot kechirishiga to'sqinlik qiladi.

Oftalmologiya - bu tibbiy mutaxassislik bo'lib, u quyidagilar bilan tavsiflanadi: chunki mutaxassis ko'p vaqtini o'z kabinetida bemorlarga qarashga sarflaydi. Shuning uchun oftalmolog o'z ishini eng yaxshi tarzda bajarishga imkon beradigan bir qator xususiyatlar va ko'nikmalarni to'plashi kerak.

Bundan tashqari, oftalmolog tananing ko'zlari kabi sezgir qismi bilan ishlaydi, shuning uchun u qo'llari bilan qandaydir epchillikka ega bo'lishi kerak. Amaliyotlar tufayli oftalmolog hech qanday muammosiz va har doim nima qilayotganini bilgan holda turli xil jarrohlik operatsiyalarini bajarishi mumkin. O'zini oftalmologiyaga bag'ishlagan yaxshi mutaxassisda bo'lishi kerak bo'lgan boshqa jihatlar xotirjamlik va sabr-toqatdir.. Ko'zlaringizning sog'lig'iga oid qarorlar, ko'zlaringizning holati haqida gap ketganda, muayyan muammolarni oldini olish uchun imkon qadar aniq bo'lishi kerak .

Oftalmolog bo'lish yo'li vaqt va kuch talab qiladi, Bu kabi muhim lavozimni talab qiladigan uzoq mashg'ulotlar tufayli. Birinchi qilish kerak bo'lgan narsa - 6 yillik ta'limdan iborat bo'lgan tibbiyot yo'nalishi bo'yicha diplom olish. Shaxs ushbu martabani tugatgandan so'ng, u MIR oftalmologiyaga murojaat qilishi va uni tasdiqlashi kerak. MIR taxminan 4 yillik mashg'ulotni talab qiladi, unda odam ko'plab amaliyotlarni bajaradi.

Shuning uchun, o'zini oftalmolog kasbiga bag'ishlamoqchi bo'lgan kishi Jismoniy mashqlar bilan shug'ullanish va ko'zingizga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan turli muammolar va kasalliklarni davolash uchun sizga 10 yil kerak bo'ladi.

Ispaniyada shifokorning o'rtacha maoshi yiliga taxminan 60.000 XNUMX evro ekanligidan boshlash kerak. Bu erdan, aytilgan shifokorning ixtisosligiga qarab, maosh o'zgaradi. shuning uchun bu juda yaxshi maosh oladigan ish.

Qisqacha aytganda, oftalmolog kasbi o'sib bormoqda va hozirda talab katta, va ko'proq ispaniyaliklar ko'z muammosiga duch kelishmoqda. Miyopi yoki glaukoma kabi ko'z kasalliklari kunduzi ko'rinadi. Shuning uchun ko'z sog'lig'iga ko'proq e'tibor berish kerak, chunki vaqt o'tishi bilan oftalmolog tomonidan davolanishi kerak bo'lgan barcha turdagi kasalliklar paydo bo'ladi. Inson ko’rish analizatorining organik va funktsional shikastlanishlari, shuningdek ko’zning yordamchi apparati (qovoqlar, kon’yuktiva va boshqalar) shikastlanishi bo’lib, kishining ko’rish qobiliyatini cheklaydi. Ko’z kasalliklari turfa xil bo’ladi, shu sababli ular odatda bir nechta bo’limlargabo’linadi.

ADABIYOTLAR:

1. Ilhomovna, N. F. (2023). A Healthy Child is a Guarantee of Family Joy and a Country Prospect. Scholastic: Journal of Natural and Medical Education, 2(2), 127-131.
2. Иноятова, Ф. И., Нурматова, Н. Ф., Абдумаджидова, Ш. У., Иногамова, Г. З., Ахмедова, А. Х., Валиева, Н. К., ... & Сабитова, В. И. (2012). Состояние микрофлоры кишечника у детей с хроническим гепатитом В и лямблиозом. *Детские инфекции*, *11*(1), 20-23.
3. Иноятова, Ф. И., Абдумаджидова, Ш. У., & Иногамова, Г. З. (2011). Роль лямблиозной инвазии в течении хронической вирусной патологии у детей. Совершенствование диагностики и лечения: Методические рекомендации. *Методические рекомендации*.
4. Иноятова, Ф. И., & Абдумаджидова, Ш. У. (2004). Дифференциально-диагностические информативные критерии хронического вирусного гепатита D у детей. *Врачебное дело.–С-Пб*, (8), 27-30.
5. Суранбаева, Г. С., & Тобокалова, С. Т. (2004). Клинико-иммунологические особенности течения гепатитов в и d у детей с кишечным дисбиозом. *Детские инфекции*, (1), 15-17.
6. Pulatova, K. S., Pulatov, T. M., & Esankulov, M. O. (2021). THE

SPECIFIC FEATURES OF ARTERIAL HYPERTENSION IN OWERWEIGHT PATIENTS WITH PSORIASIS. *Academic research in educational sciences*, *2*(2), 1202-1207.

7. Dilshodovna, A. M., Odylovna, K. F., & Samveilovna, P. K. (2022). Peculiarities of Psychological Disorders in Patients with Acute Coronary Syndrome. *INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH SYSTEMS AND MEDICAL SCIENCES*, *1*(6), 203-207.
8. Pulatova, K. S., Inoyatov, S. S., & Numonov, D. U. (2022). REDUCED SEXUAL DYSFUNCTION IN YOUNG ADULTS WITH OVERWEIGHT AND ARTERIAL HYPERTENSION. *Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS)*, *2*(1), 302-306.
9. Rubenovna, A. I., Samvelovna, P. K., Mamasolievna, J. N., & Shodiyor Shokiro'g'li, D. (2021). Features of Anti-Hipertension Therapy in Overweight Pations. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 278-283.
10. Tashkenbaeva, E. N., Pulatova, K. S., & Yorbulov, L. S. (2022). Evaluation of Echocardiography in Patients With Coronary Heart Disease Combined With Metabolic Syndrome. *Central Asian Journal of Medical and Natural Science*, *3*(6), 194-197.
11. Ismoiljon O'g'li, T. N. (2022, October). MODERN MANAGEMENT SYSTEM IN LEADING AMERICAN COMPANIES. In *Archive of Conferences* (pp. 157-160).
12. Абдураззоков, Х., & Адилбекова, Д. (2022). Морфологическое состояние сосудисто-тканевых структур тонкой кишки при экспериментальном перитоните.
13. Bakhtierovna, A. D. (2016). A morphological state of vascular tissue structures of the small bowelin the generation born to mothers with chronic toxic hepatitis bin conditions of hepatitiscorrection. *European science review*, (9-10), 54-57.
14. Адилбекова, Д., & Маматова, Г. (2022). *Морфологическое состояние стенки тонкой кишки у потомства, рожденных в условиях сахарного диабета у матери* (Doctoral dissertation, tadqiqot. uz).
15. Nazarova, M. B., Adilbekova, D. B., Khatamov, A. I., Sharafutdinov, K. K., Sh, S. Z., & Babajanova, F. R. (2021). POSTNATAL MORPHOGENSIS OF GASTROINTESTINAL TRACT AND LIVER OF OFFSPRING FROM MOTHERS WITH CHRONIC TOXIC HEPATITIS. *湖南大学学报 (自然科学版)*, *48*(10).
16. Адилбекова, Д. Б. (2017). Морфологические аспекты раннего постнатального становления органов желудочно-кишечного тракта и печени у потомство рожденного и вскормленного самками с хроническим токсическим гепатитом.
17. Исхакова, Ф. Ш., Хамракулова, Н. О., & Хушвакова, Н. Ж. (2018). Оценка эффективности лечения бактериального рецидивирующего синусита. *Прорывные научные исследования как двигатель науки, Сборник статей, Часть*, *2*.
18. Быстрова, О. В. (2011). Повышение эффективности лечения пациентов с хроническими верхнечелюстными синуситами, вызванными стоматологическими пломбировочными материалами. *Автореферат дис.. канд. мед. наук.*

М.: Первый МГМУ им. ИМ Сеченова.
19. Хамракулова, Н. Ж., Хушвакова, Н. О., Давронова, Г. Б., & Камилов, Х. Б. (2012). Применение озона и местного антисептического раствора у больных с гнойным средним отитом на фоне хронического лейкоза. *Российская оториноларингология*, (1), 178-181.
20. Сафарова, Н., Хушвакова, Н., & Хамрокулова, Ф. (2014). Комплексное лечение больных с полипозным этмоидитом. *Журнал проблемы биологии и медицины*, (1 (77)), 58-60.
21. Хамракулова, Н. О., Хушвакова, Н. Ж., & Дадажанов, У. Д. (2014). Цитологические особенности применения раствора Декасан и озонотерапии в лечении хронического экссудативного среднего отита при хроническом лейкозе. *Вестник Казахского Национального медицинского университета*, (2-3), 108-110.
22. Хамидов, Д. У., Хушвакова, Н. Ж., & Хамракулова, Н. О. (2020). Оптимизация лечения и прогнозирование патологических состояний носа у больных после уранопластики. *Достижения науки и образования*, (1 (55)), 37-40.
23. Хамидов, Д. У., Хушвакова, Н. Ж., & Хамракулова, Н. О. (2020). Оптимизация лечения и прогнозирование патологических состояний носа у больных после уранопластики. *Достижения науки и образования*, (1 (55)), 37-40.
24. Расулова, М., Муратов, Ф., Расулова, Д., Рахимбаева, Г., Насруллаев, Б., & Юнусова, М. (2021). Речевые расстройства при полушарных инсультах.
25. Расулова, М. Б., Расулова, Д. К., & Куранбаева, С. Р. (2020). Афазиялар тикланиш динамикасида логопедик машғулотлар ўрни.
26. Рахимбаева, Г. С., & Расулова, Д. К. (2020). Афазияли беморлар нутқини тиклаш учун ўзбек тилида биринчи миллий логос мобил иловаси. *Интернаука*, (5-2), 39-40.
27. Rasulova, M. B., Muratov, F. X., & Rasulova, D. K. (2022). NEUROIMAGING INDICATORS OF SPEECH DISORDERS IN THE PROGNOSIS OF APHASIA REHABILITATION. *British Medical Journal*, *2*(6).
28. Расулова, Д., Рахимбаева, Г., Расулова, М., Муратов, Ф., & Насруллаев, Б. (2021). Ишемик инсулт реабилитациясини башоратлашда нейровизуализация омиллари.
29. Расулова, Д., Рахимбаева, Г., Расулова, М., Муратов, Ф., & Насруллаев, Б. (2021). Ишемик инсулт реабилитациясини башоратлашда нейровизуализация омиллари.
30. Расулова, Д., Рахимбаева, Г., Расулова, М., Муратов, Ф., & Насруллаев, Б. (2021). Ишемик инсулт реабилитациясини башоратлашда нейровизуализация омиллари.
31. Khamdamov, S. J., & Usmanov, A. (2022). New methodological recommendations for economic growth. *Архив научных исследований*, *2*(1).
32. Khamdamov, S. J. (2021, December). Calculating Share of Factors of Intensive Economic Growth in Uzbekistan. In *The 5th International Conference on Future Networks & Distributed Systems* (pp. 393-397).
33. Хамдамов, Ш. Ж. (2022). БАРҚАРОР ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНИШНИНГ

НАЗАРИЙ ЖИҲАТЛАРИ. *Экономика и образование*, *23*(Maxsus_son), 19-24.

34. Khamdamov, S. J., Akramova, D., Kuranbaeva, S., Shamsieva, U., Musaeva, Y., & Kalandarova, S. (2022). *The role of vascular factors in Parkinson's disease and vascular parkinsonism* (Doctoral dissertation, Prague/Czech Republic).
35. Ҳамдамов, Ш. Ж. (2021). ЎЗБЕКИСТОНДА ИНТЕНСИВ ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ ОМИЛЛАРИНИНГ ЎЗАРО САЛМОҒИНИ АНИҚЛАШ. *Экономика и образование*, (5), 84-88.
36. Matmurodov, R., Khalimova, K., & Abdukodirov, E. (2019). Cardiovascular disorders in parkinsonism depending on the form of the disease. *Journal of the Neurological Sciences*, *405*, 198-199.
37. Rakhimbaeva, G. S., & Akramova, D. T. (2020). Role of Increasing Levels of The Hormone Cortisol in Cognitive Impairment in Parkinson's Disease: Vascular Parkinsonism. *European Journal of Molecular & Clinical Medicine*, *7*(6).
38. Akramova, D. (2017). Dependence of the indicators of cognitive potential of p300 to the forms of epilepsy. *Journal of the Neurological Sciences*, *381*, 333.
39. Khamdamov, S. J., Akramova, D., Kuranbaeva, S., Shamsieva, U., Musaeva, Y., & Kalandarova, S. (2022). *The role of vascular factors in Parkinson's disease and vascular parkinsonism* (Doctoral dissertation, Prague/Czech Republic).
40. Matmurodov, R., Khalimova, K., & Abdukodirov, E. (2019). Cardiovascular disorders in parkinsonism depending on the form of the disease. *Journal of the Neurological Sciences*, *405*, 198-199.
41. Akramova, D., Rakhimbayeva, G., & Narzikulova, M. (2018, January). Clinical research-lipid spectrum of blood serum at ischemic stroke against the methabolic syndrome. In *CEREBROVASCULAR DISEASES* (Vol. 45, pp. 376-376). ALLSCHWILERSTRASSE 10, CH-4009 BASEL, SWITZERLAND: KARGER.
42. Халимова, Х. М., Рашидова, Н. С., & Холмуратова, Б. Н. (2021). ГЕНДЕРНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА И ОСОБЕННОСТИ ТЕЧЕНИЯ ПЕРВИЧНЫХ ГОЛОВНЫХ БОЛЕЙ. *ЖУРНАЛ БИОМЕДИЦИНЫ И ПРАКТИКИ*, *6*(1).
43. Rashidova, N., Khalimova, K., Rakhimbaeva, G., & Holmuratova, B. (2018, December). Comparative Characteristic of Glial Fibrillary Acidic Protein in Women with Genuine and Idiopathic Epilepsy. In *EPILEPSIA* (Vol. 59, pp. S88-S89). 111 RIVER ST, HOBOKEN 07030-5774, NJ USA: WILEY.
44. Халимова, Х. М., Рашидова, Н. С., & Холмуратова, Б. Н. (2021). ГЕНДЕРНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА И ОСОБЕННОСТИ ТЕЧЕНИЯ ПЕРВИЧНЫХ ГОЛОВНЫХ БОЛЕЙ. *ЖУРНАЛ БИОМЕДИЦИНЫ И ПРАКТИКИ*, *6*(1).
45. Халимова, Х. М., Рашидова, Н. С., & Холмуратова, Б. Н. (2021). ГЕНДЕРНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА И ОСОБЕННОСТИ ТЕЧЕНИЯ ПЕРВИЧНЫХ ГОЛОВНЫХ БОЛЕЙ. *ЖУРНАЛ БИОМЕДИЦИНЫ И ПРАКТИКИ*, *6*(1).
46. Муродов, М. М., & Чулиев, Л. Э. (2021, October). Турли Объектлар Асосида, Яъни Пахта Тозалаш

Корхоналарининг Толали Чиқиндилари Ва Павлония Ҳамда Банан Целлюлозаларидан Е-466 Олиш Технологияси Ва Унинг Физик-Кимёвий, Механик-Структуравий Хоссалари. In *" ONLINE-CONFERENCES" PLATFORM* (pp. 316-320).

47. Murodov, M. M., Yusupova, N. F., Urabjanova, S. I., Turdibaeva, N., & Siddikov, M. A. (2021). Obtaining a Pac From the Cellulose of Plants of Sunflower, Safflower and Waste From the Textile Industry. *European Journal of Humanities and Educational Advancements*, *2*(1), 13-15.
48. Xolmatov, B. X. (2023). MARKAZIY OSIYODA "XALQ DIPLOMATIYASI" NING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, *3*(1), 865-874.